

Immár komoly hagyomány, hogy lapunk minden ősszel körképet ad a képzőművészeti egyetemeken végző hallgatók diplomamunkáiból. Mikor elkezdtük sorozatunkat, jószerivel minden fiatal művészt szemlézni tudtunk, ma, az oktatási profilok és

helyszínek fokozatos bővülése miatt, csak válogatásra van lehetőség. Am ha átfogó képet nem is adhatunk a pályára lépőkről, talán érzékeltethetjük a fiatal művészek gondolkodásának, problémaérzékenységének sokszínűségét.
Muladi Brigitta összeállítása.

Nincs jövőkép, nincs lázadás

Best of Diploma 2018

ÁCS BÁLINT

Magyar Képzőművészeti Egyetem, Barcsay Terem és Aula, 2018. VII. 4–27.

fotó: Berényi Zsuzsa

fotó: Berényi Zsuzsa

Számos prognózis szerint képzőművészeknek lenni kifejezetten jó és racionális befektetésnek látszik, hiszen négy százalék annak az esélye, hogy a közeljövőben valamilyen mesterséges intelligencia vegye át az irányítást a művészeti világ felett.¹ Ellenben az utóbbi években számos művészeti projekt, kiállítás, írás és műalkotás világított rá arra a problémára, hogy jelenleg pályakezdő művészként, kurátorként rengeteg kompromisszum árán, szinte csak különböző egyéni túlélési stratégiák elsajátításával, ingyen munka, valamint alkalmi és mellékállások halmozásával van lehetőség a boldogulásra. Amennyiben végigjárjuk a Magyar Képzőművészeti Egyetem műtermeit, hamar kiderül, hogy a diákok a legtöbb esetben a felületes és a kor elvárásait nem teljesítő oktatási struktúrát, az elmúlt időszak kultúrpolitikai változásait, a műtárgypiac hiányát hozzák fel a művészeti intézményrendszerbe történő becsatlakozás nehézségeként.²

Az egyetem tavalyi végzős hallgatóinak válogatott diplomamunkáiból megrendezett Best of Diploma-kiállításán ezzel szemben a fent nagy körvonalakban felvázolt egzisztenciális válságnak semmilyen nyomát nem lehetett látni. A kiállított munkák nem azok a klasszikus értemben vett, (a legjobb esetben) öt év alatt elvégzett képzést lezáró és azt összegző művek, hanem sokkal inkább koncepciók, amelyek az egyes pályakezdők „iskola utáni” alkotói attitűdjeit, módszertanait igyekeztek előrevetíteni.

A hálózati társadalom fejlődése és a világ virtuális zsugorodása egyre több nemzetközileg ismert kódrendszer bevezetését vonta maga után, így nő ezek szerepe a vizuális gondolkodás terében is. Ebből adódóan több

KÁROLYI-KISS BENEDEK, szobrász szak

KOVÁCS ZOLTÁN, szobrász szak

kiállító a már ismerős formavilágokból, de az újratekintés által sajátos vizuális struktúrákat, képi ábécéket konstruáltak. Bencs Dániel Zoltán négy részből álló festménysorozatában hieroglifákhoz hasonló szimbólumok használatával modellezte újra személyes közegét, valamint az abban elrejtőző, profánnak tűnő tárgyakat, élőlényeket. Színes, ritmikus hard edge csíkozások, neoklasszicista figurák, illetve konceptuális rétegek egymás mellé rendelésével és fűzőjével nemcsak egy képi nyelvrendszert, hanem önálló, a festményeken átívelő vizuális narratívát hozott létre Frenyó Júlia.

A videójátékok programozási hibája folytán kialakuló szürreális jelenségeket, a glitcheket és a graffitik szubkulturális motívumvilágát bontotta szét fragmentumokká képein Németh László. Mézes Tünde a kisajátítás és a remixelhetőség művészeti gyakorlatával Japán utcáin található hirdetéseket, grafikákat, valamint a populáris kultúra által túlhasznált, kiüresített Kacusika Hokusai-fametszetet (*A nagy hullám Kanagavánál*) ragadta ki eredeti környezetéből, a klasszikus és a

fotó: Berényi Zsuzsa

fotó: Berényi Zsuzsa

PARÁDA ZOLTÁN, szobrász szak

LEGÁNY RÉKA TÜNDE, alkalmazott látványtervező szak, báb szakirány

MÁRTA BARBARA, alkalmazott látványtervező szak, jelmez szakirány

technikai médiumok segítségével készített alkotások megítélésének, értékelésének folyamataira hívva fel a figyelmet.

Egyetlen szimbólumot, a zászlót mint hatalmi reprezentáció, illetve a nemzeti- és kollektív tudat kivetülésének eszközt vizsgálta és ruházta fel új jelentéssel Máté Dániel. A hagyományos zászlóktól eltérően Máté

zászlói szénacélból készültek, nem lengenek a szélben, sőt semmilyen jelzés vagy szín nem található rajtuk. Ennélfogva az installáció egy olyan előzetes tartalomtól semleges efemer, hordozható monumentumként használható, amelyre bárki egy projektor segítségével kivetítheti személyes nemzeti, történelmi, ideológiai jelképeit. Ellentétben az előző példával, Fejér Anna a kalotaszegi táncosnak, Mátyás Istvánnak emléket állító, a népi kultúra, a design és a tánc határterületeit ötvöző

arculatervében egy sokkal letisztultabb, funkcionálisabb vizuális jelrendszert alkotott meg, amelyben a kalotaszegi népművészet motívumainak felhasználásával lekottázható a kalotaszegi legényes tánc.

Több kiállítónál is szembesülhettünk azzal a szituációval, hogy a képzőművész definíciója mintha elégtelennek tűnne művészeti tevékenységük körbejárásához. A művész szerep az utóbbi időkben bekövetkezett látványos átváltozásával az alkotói gyakorlatok egyéb, elsősorban nem művészeti közegben végzett tevékenység típusokkal egészültek ki. Erdős Zsófia történész és egyben tudós magatartásformát öltve dolgozta fel, rekonstruálta Császári Gábor réskamerás technológián alapuló mozgáskísérleteit, valamint a Duna vízmagasságmérő állomásából kialakított Folyamat Galériában megvalósított projektjeit.

fotó: Berényi Zsuzsa

MÉZES TÜNDE KAROLINA, grafika szak, képgrafika szakirány

Fotó: Berényi Zsuzsa

BOCSI ESZTER, grafika szak, képgrafika szakirány

Az antropocén mindenki által, szinte testközelből megtapasztalható problémáját, a tömeges fajpusztulást és annak előzményeit járta körbe Lénárt Ivett az Északi-sark 35 legveszélyeztetettebb állatát bemutató enciklopédiájában. Az aktivista szemléletű, ugyanakkor majdhogynem természet-tudományos nívót elérő könyv könnyen olvasható szövegeivel és az egyiptomi falképek állatábrázolásait követő színes illusztrációival széles rétegek számára teheti befogadhatóvá élővilágunk megvédésének fontosságát.

Turóczy Tamás a Google-keresőnek a múzeumok online megtekintését segítő Museum Views-alkalmazását gondolta tovább, és fejlesztette ki az MKE egyes épületrészeinek virtuálisan bejárható modelljét. A Google statikus megfigyelést engedélyező szolgáltatásával szemben Turóczy a belső nézetes „point and click” típusú videojátékokból ismert felhasználói felület beemelésével egy olyan interfészt alkotott meg, amelyben a felhasználó szabadon mozoghat, és interakcióba léphet az őt körülvevő virtuális térrel.

FEJÉR ANNA KATALIN, grafika szak, tervezőgrafika szakirány

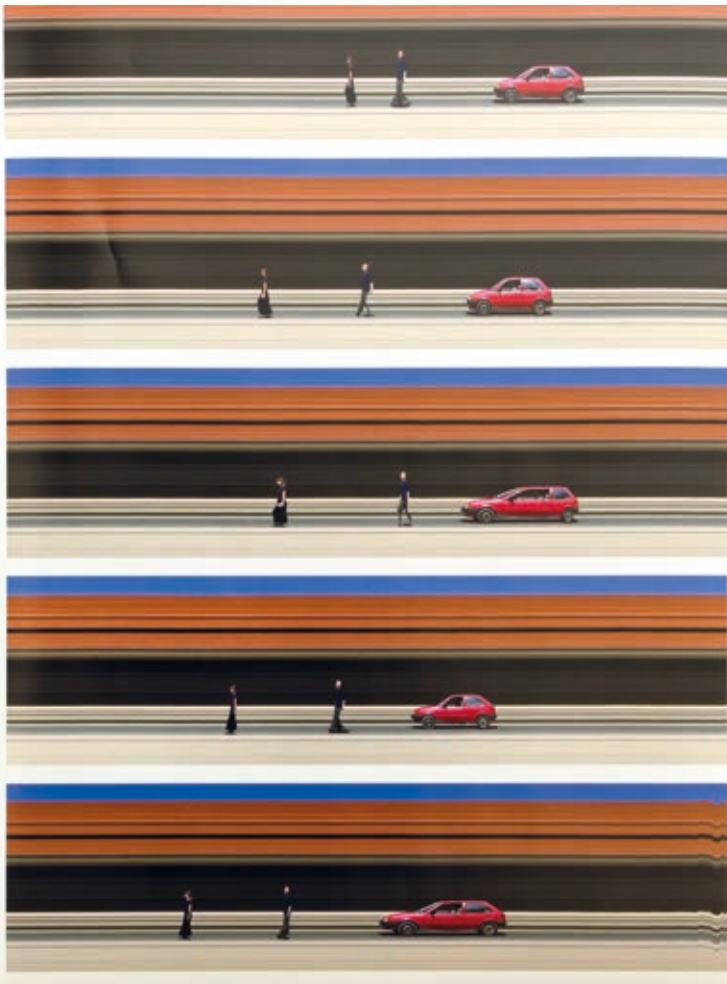
BENC S DÁNIEL ZOLTÁN, festő szak

Fotó: Berényi Zsuzsa

Fotó: Berényi Zsuzsa

fotó: Berényi Zsuzsa

ERDŐS ZSÓFIA, intermédia szak

Aki pedig lemaradt volna az idei Best of Diploma-kiállításról, az egy virtuális platformnak a segítségével bármikor megtekintheti azt a Képző honlapján.³ A leginkább fotósoktól ismerős, a napfelkelte előtti vagy napnyugta utáni pár perces időszakban tapasztalható légköroptikai, csillagászati jelenség, a kék óra festészeti lehetőségeit tanulmányozta Rafael Erik Benjámín. Az Aulában elhelyezett három részből, a terem egyik falát szinte teljesen beborító kék és grafit nonfiguratív formákkal kitöltött montázsból, egy plafonra felhelyezett festményből, illetve annak helyzetére irányított teleszkópból álló monumentális installáció ideiglenes obszervatóriumként funkcionált a kiállítás idején, amellyel mi magunk is megfigyelhettük a két szín közötti árnyalat játékát. Kovács Zoltán térbeli, egymásba fonódó vektorokból felépülő szobrában az optikai csalódás és torzítás módszerével a tárgyak negyedik dimenziójú kiterjedését igyekezett leképezni.

Varga Bence olyan termékcsomagolásokat tervezett, amelyek az adott produktumot további funkciókkal látják el, segítik annak használatát. Így lett a laptop dobozából állvány, az okostelefon csomagolásából asztali tartó és hangerősítő, a tortaalátétből a torták arányos szeletekre vágását segítő eszköz. Lakosi Richárd 24 órás szerkezetű, egy mutatóval rendelkező karórakonceptiójával elmondása szerint az volt a célja, hogy

TORTA ALÁTÉT • VÁGÁSI SEGÉDLET

fotó: Berényi Zsuzsa

VARGA BENCE, grafika szak, tervezőgrafika szakirány

viselőjét a koncentrált munkavégzésre és a hatékonyabb time managementre tanítsa, ezáltal alakítva ki a legproduktívabb „daytime routine”-t.

Az emlékezet, a személyes narratívák permanens átírása, a pszichikai valóság változásai és az átalakult identitás-felfogások egyaránt megjelentek az ez évi diplomamunkákban. Metzinger Eszter egy önterápiás folyamat részeként barátaihoz, életében feltűnő személyekhez köthető emlékeit, érzelmeit, magába zárt vágyait térképezte fel és vizualizálta egy „emléktérkép” formájában. A hatalmas vázsnat betérítő, finom tollrajzzal és hímzéssel kidolgozott alakjai non-lineáris elbeszélésmódot követve meséltek el történeteket az alkotóról. Budapest sokszor lepusztult, néha-néha posztapokaliptikus hangulatot idéző régi bérházait keltette életre, lelket adva nekik rézkarcosorozatában Bocsi Eszter. Először pillantva rá az épültek homlokzatára, nem feltétlenül juthattunk el ahhoz a felismeréshez, hogy ezek a házak márpedig önálló entitások. Az épületek sokszoros újrapasztázását követően azonban egyre jobban elmosódott a valóság

fotó: Berényi Zsuzsa

és a fikció közti határ. Ezt követően már elég hamar magában az alkonyzónában találhattuk magunkat, ahol nem lett volna értelme kérdőre vonni a harmadik emeleten végigsuhanó metró relevánságát. A bizarr, kísérteties érzés Károly Kis Benedek füstöt eregető gyárakat formáló makettjeiben is megjelent, de nála a feszültség elsősorban a lágy és merev szobrászati elemek ütköztetéséből származott. A megszokott

METZING ESZTER, grafika szak, képgrafika szakirány

észlelési módokat elhagyva, az optikai csalódás és a perspektíva elcsúsztatásával vizsgálta a reális testkép jelenkori értelmezését Paráda Zoltán. Az önmagát mintázó térplasztikában a kritikai attitűdöt nem egy ideológiai vagy társadalmi kérdés mentén fogalmazta meg, hanem vizuális érzékenyítéssel próbálta újradefiniálni a magunkról történő gondolkodást. Szabó Menyhért

RAFAEL ERIK BENJÁMIN, festő szak

fotó: Berényi Zsuzsa

fotó: Berényi Zsuzsa

SZABÓ MENYHÉRT, szobrász szak

fotó: Berényi Zsuzsa

NÉMETH LÁSZLÓ, festő szak

ellenben óriási méretben újramintázott portrészobrokról készített gumilyomataival az antik görög női alakokat ábrázoló plasztikák ideális szépségeszményét vette kritikai revízió alá. Az alkotói folyamatot követően létrejövő torz, B kategóriás sci-fik kosztümjeit idéző maszkokban már semmi nyoma nem marad a görög filozófia szépségeszményének, csupán egy esetlen, szétfolyó gumidarab.

TURÓCZY TAMÁS, grafika szak, tervezőgrafika szakirány

fotó: Berényi Zsuzsa

A látványtervezők a korábbi évek hagyományait követve egy kijelölt szerző művéhez készítettek színpad- és jelmezterveket a mostani évben is. Hakkel Borbála Spiró György *Az imposztor* című drámájához összerakott díszlettervében a „színház a színházban”, illetve a hatalom és a művészet kapcsolatának problematikáját járta körül. Spiró *Koccanás* című művét cyberpunkszerű figurákkal megtöltött disztópikus környezetben játszódó bábelőadásként álmolta meg Legány Réka Tünde. Márta Barbara ugyancsak Spiró egyik, az Árpád-ház világi és vallási vezetőinek intrikáit bemutató darabjához tervezett futurisztikus és egyben groteszk jelmezeket, amelyek stílusa nagyon szépen összecseng Margaret Atwood *A szolgálólány meséje* című regényéből forgatott tévésorozat látványvilágával.

A restaurátorművész szakon idén egyedülálló módon nem csak a régmúlt megmentésre váró tárgyai kerültek gondos kezekbe. Négy diplomázó ugyanis részt vehetett Kemény György *Secco* című, 1971-ben festett legendás, a hazai underground kultúra számára ma már kordokumentumként kezelt falképének a restaurálásában.

Összefoglalásul elmondható, hogy habár a kiállítás témáit és művészi magatartásait tekintve nagyon széles spektrum rajzódott ki előttünk, a művek kvalitását, frissességét illetően mindazonáltal egy sokkal homogénebb, összetartóbb irány volt látható. Az egyetemnek azonban ideje lenne végre önvizsgálatot arról, hogy a Best of Diploma milyen szerepet tölt be a magyar kortárs képzőművészeti életben, valamint mekkora a felelőssége a fiatal művészgeneráció pályára állításában. Elindulása óta a zsűrizés struktúrájának átszervezésén túlmenően szinte alig változott a kiállítások felépítése. Ha voltak is újító kezdeményezések, hamar elhaltak. A Best of...-nak, követve a

LAKOSI RICHÁRD, grafika szak, tervezőgrafika szakirány

fotó: Berényi Zsuzsa

FRENYÓ JÚLIA, festő szak

fotó: Berényi Zsuzsa

többi művészeti egyetem példáját, végre ki kéne mozdulni ebből a kényelmi helyzetből, és túllépve az Andrássy úti épület falain, új platformokon, helyszíneken is be kéne mutatni a friss diplomásokat, mint ahogy már tették azt tavaly a szegedi REÖK-ben. Különösen értelmezhetetlen az a szituáció, hogy az MKE Képzőművészet-elmélet Tanszék 2010-es létrehozása óta egyetlen diplomaprojkttel sem képviselteti magát a Best of...-on. Néma bizakodással tölt el azonban, hogy 2018 elején Radák Esztert választották meg az MKE rektorának, akinek pályázatában több olyan terv is szerepelt, amelyek megoldást nyújthatnak ezekre a hiányosságokra, valamint biztosabb jövőképet adhatnak a hallgatók számára.

Jegyzetek

- 1 <https://willrobotstakeyourjob.com/27-1013-fine-artists-including-painters-sculptors-and-illustrators>
- 2 Don Tamás: *A fiatal, pályakezdő képzőművészek integrációs lehetőségei a magyarországi kortárs képzőművészeti intézményrendszerben*. Magyar Képzőművészeti Egyetem, Képzőművészet-elmélet tanszék, Budapest, 2016.
- 3 <http://www.mke.hu/node/38292>